

propterea oportet, si modò electio proba est, ut & ratio sit vera, & appetitus rectus: & eadem & illa dicat, & hic persequatur. Atque hæc cogitatio seu mens, & veritas actiua est. Contemplatiua autem cogitationis & non actiua neque effectiua bene & malè esse, est verum & falsum. hoc enim totius cogitatiua opus est, sed actiua & cogitatiua veritas est, quæ appetitui recto consentanea sit. Electio igitur actionis principium est, unde est motus, non cuius causa, electionis verò appetitus, & ratio quæ alicuius causa est. Unde neque sine intellectu & cogitatione, neque sine morali habitu electio est. bona etenim actio, & quod item contrarium in actione est, sine intellectu & cogitatione, & moribus non existit. Cogitatio verò ipsa nihil mouet, sed ea quæ causa alicuius est, & actiua. hæc etiam enim effectiua dominatur: quippe cum causa alicuius faciat, unusquisque qui facit: neque finis absolutè, sed ad aliquid & alicuius fit, id quod fit: non tamen id quod agitur. bona enim actio finis est: finis verò ipseus est appetitus. Idcirco vel appetitiuus intellectus, vel intellectus appetitiuus electio est. Tale autem principium est homo. Nihil autem est eligibile, quod factum est: verbi causa, Ilium expugnasse eligit nemo. non enim consultat quisquam de eo quod factum est, sed de eo quod futurum est. eisdemque aliter potest. quod autem factum est, quin factum sit, fieri nullo modo potest. Idcirco rectè Agatho inquit:

*Re nanque sola hæc ipse priuatur Deus
 Vi facta minime infecta possit reddere.*

Vtrarumque igitur intellectiuarum partium opus veritas est. Quo circa secundum quos habitus vtraque maximè verum dicet, iuxta vtrarumque virtutes erunt.

CAPVT III.

Sympto igitur altius principio, rursus de ipsis dicamus. Sine autem ea, quibus anima affirmando aut negando verum dicit, numero quinque, hæc verò sunt ars, scientia, prudentia, sapientia, intellectus. nam existimatione & opinione fieri potest, ut mentiamur. Scientia igitur quid sit, inde manifestum est: si exquisitè tractare, & non sequi similitudines opus est. Omnes enim id quod scimus, non posse aliter sese habere existimamus: quæ autè aliter esse possunt, cum extra contemplatione fuerint, an sint, necne, latent, scibile igitur necessariò est: ergo æternum. quæ enim necessariò sunt, absolutè omnia sunt æterna:

A δὲ διὰ ταῦτα, τὸν τε λόγον ἀληθῆ ἔχει, καὶ τὴν ὀρεξὴν ἠρθιῶν ἔχει ἢ ὑπερβαίνει αὐτοῦ διὰ καὶ τὰ αὐτὰ, τὸν μὲν φαίναρ τὴν δὲ δόξαν. αὐτὴ μὲν οὖν ἡ διαίτεια καὶ ἡ δὴ δόξα, ὑπερβαίνει. τῆς δὲ θεωρητικῆς διανοίας, καὶ μὴ ὑπερβαίνει, μὴ δὲ ποιητικῆς, τὸ δὲ καὶ κενώως, ταῖς δὲ οὖν καὶ ἡσθεῖς τὰ τοῦ γὰρ ὅτι πᾶσι τοῖς διανοητικοῖς ἔργοις τῆς δὲ ὑπερβαίνει καὶ διανοητικοῦ, ἡ δὴ δόξα, ὁμολόγως ἔχουσα τῆ ὀρεξὶ τῆ ὀρθῆς. ὑπερβαίνει ὡς οὐκ ἀρῆται, ὑπερβαίνει, ὅθεν ἡ κίνησις, ἀλλ' οὐκ οὐ ἔνεκα ὑπερβαίνει τῆς, ὀρεξὶς καὶ λόγος ὅ ἔνεκα πᾶσι. ὁ δὲ οὗτ' αὐτοῦ νοῦ καὶ διανοίας, οὐτ' αὐτοῦ ἡ δόξης ὅθεν ἔξωθεν ἢ ὑπερβαίνει τὴν ὑπερβαίνει γὰρ καὶ τὸ ἐναντίον ἐκ ὑπερβαίνει αὐτοῦ διανοίας καὶ ἡ δόξαι ἐκ τῆς. διαίτεια δὲ αὐτῆ οὐδὲν κινεῖ, ἀλλ' ἡ ἔνεκα τοῦ καὶ ὑπερβαίνει αὐτῆ καὶ τῆς ποιητικῆς ἀρχῆς ἔνεκα γὰρ τοῦ ποιεῖται ὁ ποιεῖν, καὶ οὐ τέλει ἀπλῶς, ἀλλὰ κατὰ τὴν καὶ πᾶσι τὸ ποιεῖν, ἀλλ' οὐ ὑπερβαίνει ἢ ὄχι ὑπερβαίνει, τέλος ἢ ὄχι ὀρεξὶς, τοῦτο οὖν δὲ, ἢ ὀρεξὶς τοῖς ἢ ὑπερβαίνει, ἢ ὀρεξὶς διανοητικῆς καὶ ἡ τοιαύτη ἀρχή, ἀνθρωπίνος. ἐκ τῆς δὲ ὑπερβαίνει οὐδὲν γνηθῆς. οὐδὲ ὑπερβαίνει ἰλιθὺν πεπορηθῆναι οὐδὲ γὰρ βουλεύεται ἀπὸ τῆς γνηθῆς, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας, καὶ ἐνδεχόμενον τὸ γὰρ γνηθῆς, ἐκ τῆς δὲ καὶ μὴ γνηθῆς διὰ ὀρθῶς ἀγαθῶν,

Μόνου γὰρ αὐτῆ καὶ θεός στερεοῖται,
 Ἀρχὴται ποιεῖν ἅσ' αὐτῆ περὶ αὐτῆ.
 ἀμφοτέρων δὲ τῶν νοητικῶν μερίων ἀληθῆς
 τὸ ἔργον. καὶ δ' αὖ οὐκ ἔξωθεν μέγιστος ἀληθῆς
 ἐκείνη, αὐτῆ καὶ ἀρῆται ἀμφοῖν.

Κεκορηθῆσθαι γ.

AΡΧῆ μὲν οὖν αὐτῶν, ἀπὸ αὐτῶν παλιν λέγωμεν. ἔστω δὲ οἷς ἀληθῆς ἢ ἀρχῆ τῆς καταφαίναρ ἢ ἀποφαίναρ, πάντες τὸν ἀρεθῆμον ταῦτα δὲ ὅτι, τέχνη, ὀπισθήμη, φρόνησις, σοφία, νοῦς ὑπολήψεις γὰρ καὶ δόξη ἐνδεχόμεναι διαλυθεῖσθαι. ὀπισθήμη μὲν οὖν τί ὅτι, ἐντελευτῆσθαι φαίνεται, εἰ δὲ ἀκριβολογῆσθαι, καὶ μὴ ἀκολουθεῖν τῆς ὁμοίότητος πάντες γὰρ ὑπολαμβάνουσιν, ὁ ὀπισθῆσθαι μὲν οὐδὲ καὶ αὐτῶν ἔχειν. τὰ δὲ ἐνδεχόμενα ὅτι, ὅταν ἔξωθεν θεωρεῖν γνηθῆται, λαθεῖται εἰ ἔστιν, ἢ μὴ. ἔξ ἀνάγκης ἄρα ὅτι τὸ ὀπισθῆσθαι αἰθρῶν ἀρῆται γὰρ ἔξ ἀνάγκης